

HEAU

Panduan untuk Pemakanan Sihat & Hidup Aktif

Perangi COVID-19 & NCD dengan Makan Secara Sihat

Diterbitkan oleh

PERSATUAN PEMAKANAN
MALAYSIA
NUTRITION SOCIETY OF MALAYSIA

Persatuan Pemakanan Malaysia

Usahasama antara

Persatuan Dietitian Malaysia

Persatuan Komposisi Tubuh
Badan Malaysia

PENGERUSI
Dr Tee E Siong

Jawatankuasa Pemandu Kebangsaan Bulan Pemakanan Malaysia 2022

AHLI-AHLI

(Wakil daripada rakan kongsi Pertubuhan Profesional dan Kementerian Kesihatan Malaysia)

Persatuan Pemakanan Malaysia

Dr Roseline Yap
Wai Kuan

Assoc Prof
Dr Chin Yit Siew

Penafian

Bahan pendidikan Bulan Pemakanan Malaysia (NMM) tidak bertujuan dalam apa cara sekali pun untuk menggantikan nasihat perubatan daripada doktor atau pakar kesihatan. Jika ragu-ragu, sila rujuk doktor anda. Persatuan Pemakanan Malaysia (NSM), Persatuan Dietitian Malaysia (MDA), Persatuan Komposisi Tubuh Badan Malaysia (MSBC) dan Bahagian Pemakanan, Kementerian Kesihatan Malaysia (MOH) tidak bertanggungjawab ke atas sebarang isu yang timbul daripada penggunaan bahan pendidikan ini.

Harta intelektual ini hak milik program NMM. Tiada bahagian daripada bahan pendidikan ini boleh dicetak semula tanpa keizinan bertulis daripada Jawatankuasa Pemandu Kebangsaan NMM.

Hak milik terpelihara © Bulan Pemakanan Malaysia (NMM) 2022

Persatuan Dietitian Malaysia

Ms Tan Ye Ting

Dr Lee Zheng Yii

Persatuan Komposisi Tubuh Badan Malaysia

Assoc Prof Dr Zulfifri
Azuan Mat Daud

Dr Yong Heng Yaw

Sekretariat

VERSACOMM (263773-W)

12A, Jalan PJS 8/4, Mentari Plaza,
Bandar Sunway, 46150 Petaling Jaya,
Selangor Darul Ehsan.
Tel: 03-5632 3301 Fax: 03-5638 9909
Email: versahealth@versa-group.com

Bahagian Pemakanan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Ms Intan Hartini Ahmad Bidin

PENGHARGAAN

Bulan Pemakanan Malaysia (NMM) diuruskan dan dilaksanakan oleh badan profesional dan Bahagian Pemakanan, Kementerian Kesihatan Malaysia disokong oleh sektor swasta. Usahasama ini menonjolkan semangat kerjasama yang penting untuk melancarkan usaha penyebaran maklumat pemakanan yang sesuai untuk masyarakat awam demi kesejahteraan semua.

Diusahakan bersama

Persatuan Pemakanan Malaysia

Persatuan Dietitian Malaysia

Persatuan Komposisi Tubuh Badan Malaysia

Kementerian Kesihatan Malaysia

Perangi COVID-19 & NCD dengan Makan Secara Sihat

Dr Tee E Siong

Pengerusi, Jawatankuasa Pemandu Kebangsaan Bulan Pemakanan Malaysia 2022

Presiden, Persatuan Pemakanan Malaysia

Kita masih belum berjaya melawan COVID-19 kerana masih terdapat ancaman daripada strain virus lain yang mungkin akan muncul. Dalam masa yang sama, ramai rakyat Malaysia masih menderita penyakit tidak berjangkit (non-communicable diseases, NCD) (cth diabetes/kencing manis, penyakit jantung koronari dan kanser) dan juga mempunyai faktor risiko NCD seperti berat badan berlebihan, tekanan darah tinggi, glukosa darah tinggi yang sudah bertahun-tahun lamanya kita cuba tangani.

Sudah jelas bahawa 2 ancaman kesihatan ini berkait rapat: individu yang menghidap NCD lebih berisiko tinggi mendapat jangkitan COVID-19 yang teruk. Pandemik ini telah menunjukkan betapa pentingnya untuk kita mengekalkan gaya hidup yang sihat dan sistem imuniti yang kuat bagi melawan jangkitan. Justeru, mengamalkan pemakanan sihat adalah jalan terbaik untuk mengurangkan risiko NCD serta mencegah jangkitan COVID-19 yang teruk.

Bulan Pemakanan Malaysia (Nutrition Month Malaysia, NMM) sentiasa berusaha menyediakan panduan kepada orang awam dalam mengamalkan pemakanan sihat bagi melawan COVID-19 dan NCD. Penerbitan HE-AL Jilid 4 merupakan salah satu inisiatif oleh NMM bagi menyediakan maklumat dan tip praktikal yang ringkas serta bermanfaat melalui 8 mesej utama, termasuklah: apa dan bagaimana untuk makan secara sihat; tingkatkan imuniti dengan makanan yang sesuai; kurangkan pengambilan gula, minyak dan garam; makan di luar dengan cara yang lebih sihat; memberi pemakanan terbaik untuk anak anda; bergiat aktif dankekalkan berat badan yang sihat. Terapkan amalan ini dalam hidup anda. Anda dan keluarga pasti akan berada di laluan yang betul untuk menghadapi COVID-19 dan mencegah NCD. Mulakan hari ini.

Kandungan

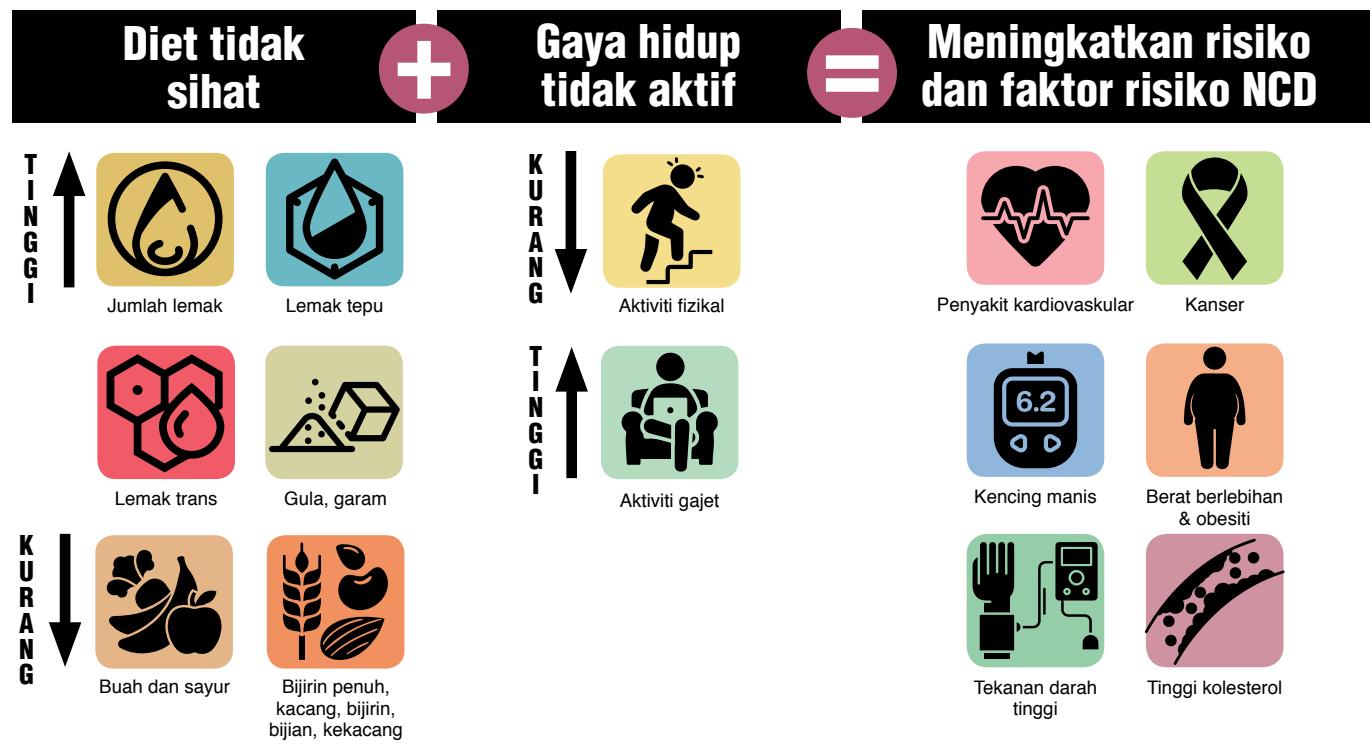
04	Mesej utama 1:
Amalkan Pemakanan Sihat Untuk Memerangi COVID-19 & NCD
06	Mesej utama 2:
Makan Secara Sihat: Apa & Bagaimana?
07	Mesej utama 3:
Tingkatkan Imuniti Dengan Makanan Yang Sesuai
08	Mesej utama 4:
Kurangkan Pengambilan S.O.S
(Sugar, Oil, Salt – Gula, Minyak, Garam)
10	Mesej utama 5:
Makan Di Luar Dengan Cara Yang Lebih Sihat
11	Mesej utama 6:
Berikan Anak Anda Permulaan Yang Betul
12	Mesej utama 7:
Gerakkan Badan Anda – Hidup Cergas!
13	Mesej utama 8:
Kekalkan Berat Badan Yang Sihat, Kurangkan Risiko NCD

Amalkan Pemakanan Sihat Untuk

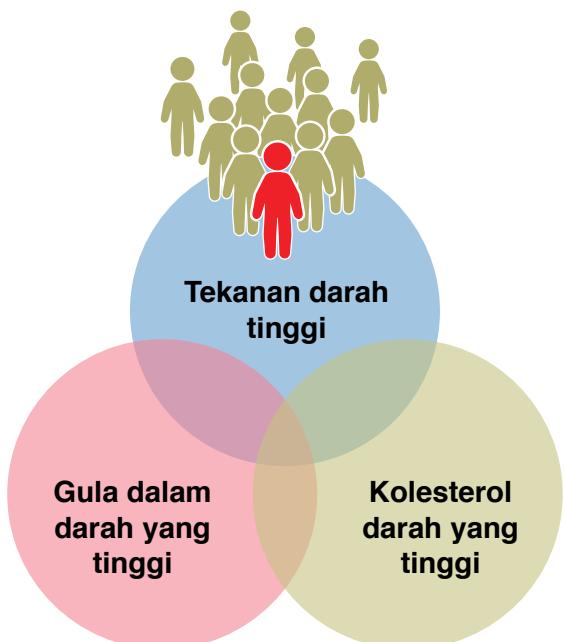
Pemakanan, NCD & COVID-19: Apa yang anda perlu tahu

Pemakanan sihat, termasuk gaya hidup aktif, ialah antara penentu utama penyakit tidak berjangkit (non-communicable diseases, NCD) dan keterukan jangkitan COVID-19.

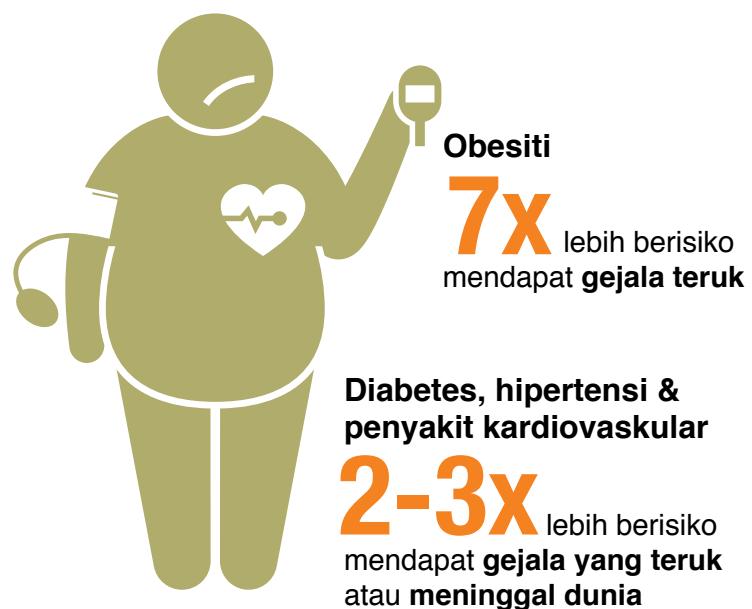
Terdapat pelbagai faktor penyebab NCD. Dua faktor utama ialah:

1 daripada 12 rakyat Malaysia mempunyai 3 faktor risiko NCD

Pesakit dengan penyakit tidak berjangkit (NCD) adalah lebih berisiko mendapat komplikasi dan kematian akibat COVID-19

Memerangi COVID-19 dan NCD

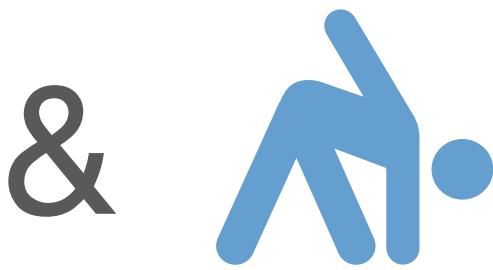
Kenapa merawat jika anda boleh mencegah?

Faktor risiko NCD dan kesan keterukan akibat COVID-19 boleh dicegah.

CEGAH
dengan mengamalkan

Pemakanan sihat

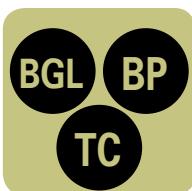

Aktif secara fizikal

Ini membantu:

Mencegah
NCD dan faktor
risikonya

Menguruskan
NCD dengan
lebih baik

Memperbaiki
sistem imun

Mengurangkan
keterukan jangkitan
COVID-19

Kunci pemakanan sihat

1 Amalkan
pemakanan
seimbang

2 Pupuk amalan
pemakanan
sihat di kalangan
kanak-kanak

3 Lakukan
aktiviti fizikal
setiap hari

4 Pastikan
berat badan
yang sihat

Makan Secara Sihat – Apa & Bagaimana

Apa yang perlu dimakan?

Makan secara sihat

dapat membekalkan nutrien yang diperlukan dalam jumlah yang sepatutnya

bagi memastikan tubuh sihat dan kuat melawan jangkitan

Ini boleh dicapai dengan pengambilan pelbagai jenis makanan mengikut kumpulan makanan yang disarankan – berpandukan Piramid Makanan Malaysia 2020

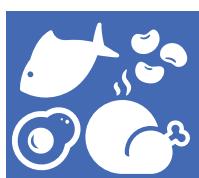
Imbas kod QR untuk piramid makanan

Makan banyak

Makan secukupnya

Makan secara sederhana

Makan secukupnya

Hadkan pengambilan

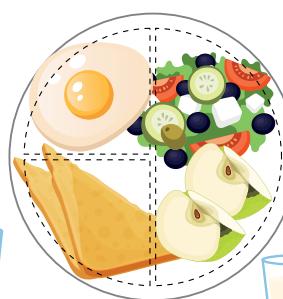
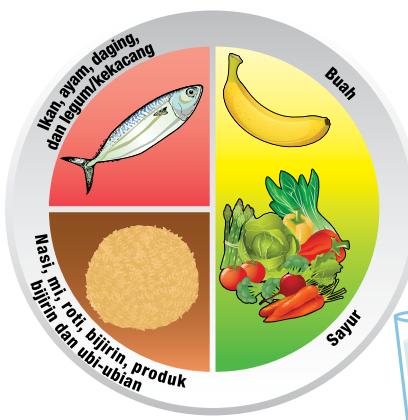

Minum secukupnya

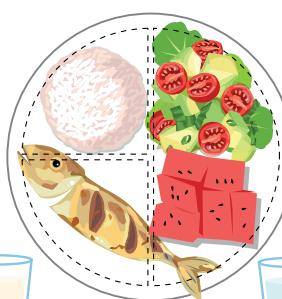
Bagaimana Makan Secara Sihat: Berpandukan Pinggan Sihat Malaysia

Kekalkan keseimbangan dengan Suku-Suku-Sepuh

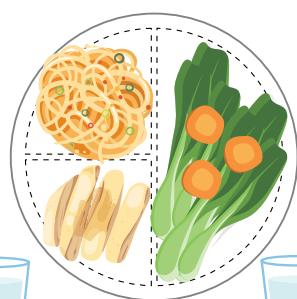
Contoh penyediaan makanan berpandukan konsep pinggan sihat

Sarapan

Makan tengah hari

Makan malam

Pemakanan sihat itu MUDAH!

Makan mengikut jadual – 3 sajian utama. Jangan terlepas sajian

Makan lebih kerap makanan yang disediakan di rumah menggunakan kaedah memasak yang lebih sihat. (cth kukus, tumis)

Kawal saiz hidangan

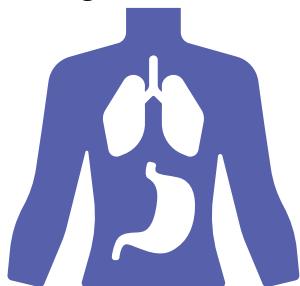
Guna maklumat pemakanan pada label produk makanan

Tingkatkan Imuniti dengan Makanan Yang Sesuai

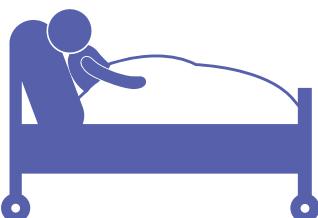
Sistem imun yang sihat: Ketahanan tubuh melawan jangkitan

Sistem imun tubuh:

Terdiri daripada sel, tisu dan organ dalam tubuh

Membantu melawan mikroorganisma berbahaya yang mengancam tubuh

Mengurangkan keterukan penyakit

Pulih lebih cepat

Menyokong imuniti dengan lebih baik melalui pemilihan makanan yang sesuai

Pemakanan sihat berperanan penting dalam menyokong sistem imun yang sihat.

Lebihkan

Makanan yang meningkatkan imuniti – makanan kaya nutrien

Mengandungi antioksidan, melindungi daripada radikal bebas

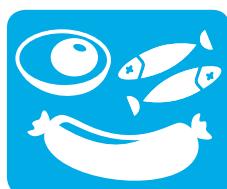
Kaya dengan serat, baik untuk sistem pencernaan

Kurangkan

Makanan dan minuman yang melemahkan sistem imun

Tinggi dengan gula tambahan

Tinggi garam (cth ikan masin, telur masin, daging yang diproses, jeruk)

Sumber lemak meningkatkan fungsi sistem imun

Bakteria baik yang membantu meningkatkan kesihatan usus

Tinggi lemak

Tinggi karbohidrat terproses

Kurangkan Pengambilan S.O.S (Sugar, Oil, Salt – Gula, Minyak, Garam)

Pengambilan gula, minyak dan garam berlebihan sering dikaitkan dengan beberapa penyakit yang boleh mengancam nyawa, seperti obesiti, hipertensi, diabetes dan penyakit buah pinggang.

Apa Perlu Saya Buat Untuk Kurangkan Pengambilan?

Kurangkan pengambilan gula* tidak lebih daripada 5% jumlah pengambilan tenaga harian**

~ 5 sudu teh

* Untuk mengelakkan karies gigi

** Berdasarkan 2000 kcal

Kurangkan pengambilan lemak tidak lebih daripada 30% jumlah pengambilan tenaga harian**

~ 5 – 7 sudu teh

Kurangkan pengambilan garam kurang daripada 5g setiap hari

1 sudu teh

Bagaimana Saya Boleh Mencapai Sasaran Ini?

GULA

Kurangkan gula dalam minuman dan apabila memasak di rumah

Pilih buah dan sayur segar sebagai snek, berbanding snek bergula

Gantikan minuman bergula dengan air kosong

Baca label pemakanan dan pilih produk rendah gula

MINYAK/LEMAK

Buang bahagian lemak daging/ayam sebelum memasak

Kurangkan minyak/ santan dalam masakan

Pilih kaedah Rebus, kukus atau panggang berbanding goreng

Elakkan produk makanan yang mengandungi "lemak/minyak separa terhidrogenasi" atau "lelemak" dalam label

GARAM

Kurangkan penggunaan garam, kicap, sos ikan atau bahan perasa tinggi garam yang lain semasa menyediakan makanan

Guna perasa semulajadi untuk menambah rasa

Hadkan pengambilan snek masin

Periksa label pemakanan dan pilih produk makanan dengan kandungan garam yang lebih rendah

Contoh makanan dengan Gula, Minyak dan Garam Tersembunyi

TINGGI GULA

Kuih koci

1 keping (45 g)

Kandungan gula: 12 g

Kuih seri muka

1 keping (115 g)

Kandungan gula: 12 g

Minuman ringan

1 tin (230 ml)

Kandungan gula: 23 g

Teh Susu “Boba”

1 cawan (500 ml)

Kandungan gula: 103 g

TINGGI MINYAK/LEMAK

Nasi Goreng Cina

1 pinggan (392 g)

Kandungan lemak: 52 g

Rojak (Pasembor)

1 pinggan (330 g)

Kandungan lemak: 51 g

Ayam Goreng

2 ketul (187 g)

Kandungan lemak: 30 g

Mi Kari

1 mangkuk (410 g)

Kandungan lemak: 37 g

TINGGI GARAM

Keropok ikan

5 kepingan oval (33 g)

Kandungan natrium: 241 mg

Telur Itik Masin

1 biji (47 g)

Kandungan natrium: 249 mg

Bebola Ikan

5 biji bebola, kecil (45 g)

Kandungan natrium: 296 mg

Vadai

1 keping (60 g)

Kandungan natrium: 270 mg

**Kurangkan pengambilan
makanan dan minuman ini**

* Jumlah gula, minyak and garam dalam contoh ini adalah nilai anggaran

Makan di Luar dengan Cara Yang Lebih Sihat

Tip untuk memesan dan memilih hidangan yang lebih sihat

- Pesan air kosong, berbanding air manis
- Pesan hidangan yang lebih sayuran dan kekacang
- Memesan hidangan yang kurang garam dan minyak
- Amalkan konsep suku-suku-separuh semasa makan
- Pilih makanan siap dimasak yang kurang lemak/minyak/santan dan garam
- Pilih saiz lebih kecil atau berkongsi makanan
- Kurangkan makanan yang ditambah atau disalut keju parut, sos keju atau coklat
- Elakkan minuman yang tinggi gula atau minuman isian percuma (*free refill*)

Pilih Yang Lebih Sihat

Masakan Cina

Mi Kari

1 mangkuk (410 g)
529 kcal

Mi Sup

1 mangkuk (563 g)
383 kcal

Masakan India

Roti canai

1 keping (95 g)
301 kcal

Tosai

1 keping (80 g)
147 kcal

Masakan Melayu

Nasi Goreng

1 pinggan (330 g)
637 kcal

Nasi ayam

1 pinggan (315 g)
476 kcal

Masakan Barat

Spageti Karbonara

1 pinggan (530 g)
647 kcal

Spageti Ayam dan Cendawan

1 pinggan (526 g)
463 kcal

Petua: Jika boleh, masak lebih kerap di rumah – anda boleh memilih bahan lebih berkhasiat dan menggunakan cara memasak lebih sihat.

Berikan Anak Anda Permulaan Yang Betul

Pemakanan sihat adalah kunci permulaan yang betul kepada anak anda:

Membekalkan semua nutrien yang diperlukan untuk pertumbuhan & perkembangan optimum

Mengekalkan kesihatan yang baik

Mencegah malnutrisi

Membantu dalam pembelajaran

Memupuk tabiat pemakanan yang baik hingga dewasa

Nutrien penting untuk pertumbuhan & perkembangan anak

Karbohidrat

- Sumber tenaga utama untuk aktiviti harian, agar kekal aktif dan peka

Protein

- Blok binaan untuk tumbesaran dan sistem imun yang sihat

Lemak

- Sumber tenaga
- Menyokong perkembangan otak dan sistem saraf

Vitamin & mineral

- Membolehkan proses dalam tubuh berfungsi dengan baik dan mencegah kekurangan zat makanan, cth: anemia, bantut (*stunting*)
- Menyokong sistem imun, perkembangan gigi & tulang

Serat

- Menyokong penghadaman yang baik

Bagaimana untuk Memberi Anak Anda Makan dengan Betul?

Pastikan makan ikut waktu

Berikan lebih buah-buahan & sayur-sayuran

Berikan protein daripada sumber haiwan & tumbuhan

Berikan susu & produk tenusu setiap hari

Kurangkan garam & gula dalam masakan

Berikan air kosong lebih kerap

Hidangkan saiz hidangan yang sesuai untuk kanak-kanak mengikut umur

Berikan snek yang berkhasiat

Gerakkan Badan Anda-Hidup Cergas!

Kebaikan senaman

Aktiviti fizikal dan semua jenis senaman yang dilakukan akan memberikan kebaikan. Paling penting, ia membuatkan anda rasa lebih hebat!

Mengekalkan keseimbangan tenaga MASUK & KELUAR

Membina/meningkatkan jisim otot

Mengurangkan risiko penyakit tidak berjangkit (NCD)

Memperbaiki mood, mengurangkan tekanan

Menyokong imuniti

Memperbaiki kualiti tidur

Tiada lagi alasan. Mulakan sekarang!

Semua jenis senaman akan membakar kalori. Mulakan dengan melakukan **30-60 minit per sesi** (bergantung kepada intensiti aktiviti). Ini caranya:

Di dalam rumah/bangunan

Yoga,
120 kcal

Lompat tali,
180 kcal

Angkat berat yang ringan,
90 kcal

Di luar

Berjalan,
107 kcal

Berlari,
495 kcal

Berenang,
180 kcal

Berkumpulan

Badminton,
114 kcal

Berbasisikal,
240 kcal

Mendaki bukit,
170 kcal

Sasarkan: 150 minit setiap minggu

Nota: Kalori dikira berdasarkan senaman selama 30 minit oleh individu dengan berat badan ~60 kg

Teruskan!

Jadikan senaman sebahagian daripada rutin harian anda & catat kemajuan anda sebagai motivasi

Pantau kemajuan anda dengan perisian telefon atau jam tangan kecergasan

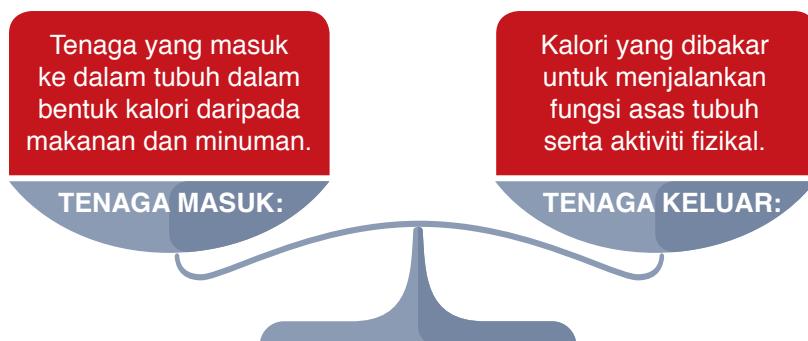
Timbang berat badan secara kerap – pastikan ada penimbang di rumah

Cari rakan atau keluarga sebagai peneman

Kekalkan Berat Badan Yang Sihat, Kurangkan Risiko NCD

Memahami konsep tenaga MASUK dan KELUAR

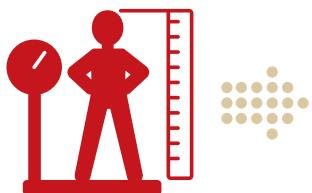

Kenapa keseimbangan tenaga amat penting?

- ✓ Memperbaiki metabolisme
- ✓ Memperbaiki mood
- ✓ Mengelakkan berat badan normal
- ✓ Mengurangkan risiko NCD

Ketahui Berat Badan dan Komposisi Tubuh Anda!

1 Indeks Jisim Tubuh (IJT) – cara mudah, cepat untuk menentukan kandungan lemak dalam badan

Timbang berat dan ukur tinggi

$$IJT = \frac{\text{berat (kg)}}{\text{tinggi (m)} \times \text{tinggi (m)}}$$

Guna formula ini untuk mengira IJT anda

Kurang berat badan	Normal	Lebih berat badan	Obesiti
< 18.5	18.5 - 24.9	25.0 - 29.9	≥ 30.0

Pantau IJT anda dan sasarkan untuk kekal dalam julat normal

2 Komposisi Lemak Tubuh – memberi maklumat tentang kandungan lemak dan otot dalam tubuh anda

Guna skala Komposisi Tubuh untuk mengetahui status lemak tubuh anda

Julat lemak tubuh yang normal	
Lelaki	Perempuan
< 20%	< 28%

3 Ukur lilit pinggang – menentukan jumlah lemak tersimpan sekitar pinggang

Mulakan dari atas tulang pinggul, kemudian tarik pita pengukur mengelilingi tubuh, searas dengan pusat anda

Periksa nombor di pita pengukur sebaik selepas menghembuskan nafas

Ukur lilit pinggang tidak melebihi	
Lelaki	Perempuan
90 cm	80 cm

NOTA

NOTA

Bulan Pemakanan Malaysia

Program Promosi Pemakanan Komuniti Kebangsaan Sejak 2002

Kejayaan NMM

Berperanan dalam memberi lebih kesedaran mengenai pemakanan sihat dan gaya hidup aktif kepada rakyat Malaysia, **Bulan Pemakanan Malaysia (Nutrition Month Malaysia - NMM)** merupakan kerjasama strategik antara tiga badan profesional, iaitu **Persatuan Pemakanan Malaysia (NSM)**, **Persatuan Dietitian Malaysia (MDA)**, **Persatuan Kajian Obesiti Malaysia (MASO)** dan disokong oleh **Kementerian Kesihatan Malaysia**. Sokongan dan kerjasama daripada badan korporat sejak dari 2008 membolehkan lebih banyak bahan pendidikan dan aktiviti-aktiviti disampaikan secara menyeluruh kepada komuniti.

Karnival Keluarga

- Menganjurkan sejumlah 11 buah karnival meriah

Pameran Bergerak ke Sekolah & Tadika

- Mengunjungi 160 buah sekolah dan menyampaikan mesej mengenai pemakanan sihat dan gaya hidup aktif
- Mengunjungi 175 buah tadika dan menjalankan aktiviti berbentuk pendidikan pemakanan secara interaktif

Penerbitan untuk Orang Ramai

- Menerbitkan 11 buah buku panduan praktikal mengenai pemakanan, 5 buah buku resipi dan 1 buku mini.

Bahan Pendidikan untuk Pelajar Sekolah dan Prasekolah

- Menerbitkan buku komik dan buku aktiviti untuk pelajar sekolah rendah
- Menerbitkan DVD dan lembaran kerja untuk pelajar prasekolah

Rencana Akhbar Berunsur Pendidikan

- Menerbitkan sekurang-kurangnya 102 rencana dalam akhbar Bahasa Inggeris, Bahasa Melayu & Bahasa Cina.

Promosi Media Massa

- Menyalurkan mesej gaya hidup sihat menerusi radio, televisyen & laman web

Sila layari laman web kami untuk mendapatkan maklumat lanjut mengenai bahan pendidikan dari program Bulan Pemakanan Malaysia. Kami juga mengalu-alukan maklum balas/pertanyaan.

Anda boleh menghubungi kami melalui:

Pengerusi, Bulan Pemakanan Malaysia
Emel: president@nutriweb.org.my

Laman web: www.nutritionmonthmalaysia.org.my

a
t
a
u

VersaComm Sdn Bhd,
Sekretariat Bulan Pemakanan Malaysia
Tel: (03) 5632 3301/5637 3526

Nutrition Month Malaysia

@nutritionmonth_malaysia